

Locatie: Hanzeweg 8 Lochem

Aanwezig: J.A.M. Giesen (voorzitter), A.G.J. Klein – Jansen, H. Hietbrink, B. Overbeek, V.C. Sleebe, en A. de Bert (secretaris).

Gasten: H. Pape (regioarcheoloog) en M. Haitink (monumentencoach)

Afwezig: C.J. Frank (met kennisgeving)

1. Opening / mededelingen

De heer Giesen opent de vergadering en heet iedereen welkom. Het later ingebrachte agendapunt 'Verzoek uitbreiding beschermd stadsgezicht Berkeloord' wordt aan de agenda toegevoegd.

2. Notulen 22 mei 2019

De notulen van de commissievergadering van 22 mei 2019 worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Stand van zaken handhaving dossiers

De heer De Bert praat de commissie bij over de twee belangrijkste handhavingssdossiers. Het team Handhaving kent een hoge werkdruk en moet mede daardoor prioriteiten stellen. In de twee handhavingssaken is minder vooruitgang geboekt dan op voorhand gedacht. In beide dossier zijn nog geen betrokkenen gehoord. Dit gaat wel op korte termijn gebeuren.

Wat betreft de commissie blijft handhaving een belangrijk aandachtspunt. De commissie zal de ontwikkelingen nauwgezet volgen en wanneer nodig de wethouder aanspreken. De wethouder heeft in de vorige vergadering een duidelijk signaal afgegeven. Moedwillige vernieling van een monument is onacceptabel, de gemeente zal hiertegen optreden.

Voorlopig wordt onderwerp handhaving als vast agendapunt opgevoerd.

4. Verzoek aanwijzing Spaanse schans Lochem als gemeentelijk monument

De gemeente heeft van het Historische Genootschap (HG) en de AWN, Vereniging van vrijwilligers in de archeologie en verzoek tot aanwijzing van de Spaanse schans in Lochem als archeologisch gemeentelijk monument ontvangen.

Regioarcheoloog de heer Pape geeft de commissie een toelichting op het verzoek. De Spaanse schans is gelegen op de Lochemseberg. De gronden zijn in eigendom van de Stichting Geldersch Landschap & Kasteelen (GLK). GLK is zich bewust van de waarde van de schans en staat positief tegenover een mogelijke aanwijzing als gemeentelijk monument. Onlangs verrichte werkzaamheden (bomenkap) op het terrein zijn in goed overleg en zo zorgvuldig mogelijk uitgevoerd.

De schans dateert vermoedelijk uit het eind van de 16de, begin 17de eeuw. De resten zijn nog goed zichtbaar en bijna geheel bewaard gebleven. De schans is zeker voor deze regio en in deze vorm uniek en beschermingswaardig. De AWN heeft al heel veel informatie over de schans aangeleverd. Voordat de gemeente over zou gaan tot aanwijzing als gemeentelijk monument is nader onderzoek en waardstelling nog wel noodzakelijk. De heer Pape is hierover in overleg met GLK, AWN en

gemeente. De gemeente Lochem kent nog geen gemeentelijke archeologische monumenten. Het gemeentelijke archeologiebeleid voorziet hier wel in.

De commissie staat positief tegenover een mogelijke aanwijzing van de schans als gemeentelijk archeologisch monument.

5. Verzoek intrekking gemeentelijke monumentenstatus Boedelhofweg 85 Eefde

De gemeente heeft van de eigenaar van het object Boedelhofweg 85 in Eefde een verzoek ontvangen voor intrekking van de gemeentelijke monumentenstatus. Eind april 2019 is geconstateerd dat er zonder vergunning sloopwerkzaamheden zijn uitgevoerd aan de monumentale schuur op het perceel. In de commissievergadering van 22 mei 2019 is het dossier besproken. Daarnaast heeft de commissie op verzoek van de gemeente een advies geschreven dat in gaat op de sloopwerkzaamheden in relatie tot de monumentale waarden. Hoewel er duidelijk monumentale waarden van de schuur verloren zijn gegaan, is het totale ensemble zeker nog beschermwaardig. De waarden die beschreven zijn in de redengevende beschrijving zijn in hoofdzaak niet gewijzigd dan wel aangetast. In het verzoek gaat de eigenaar hier ook niet op in.

De eigenaar gaat in zijn verzoek met name in op beperkingen die hij ondervindt bij de verduurzaming van het object. Met behoud van monumentale waarden is het echter zeker mogelijk om energielabel A of B te krijgen.

De erfgoedcommissie adviseert het college van burgemeester en wethouder om niet over te gaan tot afvoering van het object Boedelhofweg 85 in Eefde van de gemeentelijke monumentenlijst.

6. Verzoek uitbreiding beschermd stadsgezicht Berkeloord

De gemeente heeft een (tweede) verzoek tot uitbreiding van het rijks beschermd stadsgezicht Berkeloord ontvangen. De gevraagde uitbreiding betreft het complex woningen Bella Vista aan de Graaf Ottoweg.

Van de villawijk waar Bella Vista ooit onderdeel was resteert erg weinig. De (park)aanleg en veel villa's zijn verdwenen. De commissie deelt de eerste reactie van de gemeente; de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft destijds de begrenzing van Berkeloord zorgvuldig bepaald.

Daarnaast kent de gemeentelijke erfgoedverordening nu geen mogelijkheid voor het aanwijzen van beschermde stads- en dorpsgezichten. Wanneer de erfgoedverordening wordt aangepast, zodat de aanwijzing van gemeentelijke beschermde stads- en dorpsgezichten wel mogelijk wordt, dan zou het van willekeur betuigen om nu het gebied omgeving Bella Vista aan te wijzen als beschermd stadsgezicht.

Tot slot merkt de commissie op dat het complex Bella Vista is aangewezen als gemeentelijk monument, daarmee is de bescherming van de panden reeds geborgd.

De commissie ziet geen aanleiding voor aanwijzing van het complex Bella Vista tot beschermd stadsgezicht en adviseert het college het verzoek af te wijzen.

7. Terugkoppeling erfgoedbeleid

- De heer De Bert geeft aan dat adviesbureau RAAP de opdracht heeft gekregen om de cultuurhistorische waardenkaart raadpleegbaar te maken in een GIS viewer op de website van de gemeente.
- Mevrouw Overbeek verteld dat de RCE haar beleid ten aanzien van het plaatsen van zonnepanelen op en bij monumenten gaat herzien. Het nieuwe beleid creëert meer mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen. Het nieuwe beleid lijkt op het voorstel van Lochem.
- De heer De Bert vraagt aan de commissie om na te denken over de wijze waarop het project herijking gemeentelijke monumentenlijst mogelijk weer opgepakt kan worden. Volgens de door de gemeenteraad vastgestelde visie herijking erfgoedbeleid Lochem kan het project weer worden opgepakt na 2 jaar na de vaststelling van de visie. Inmiddels is deze termijn ruimschoots verstreken. Het uitgangspunt bij aanwijzing van gemeentelijke monumenten is volgens het beleid dat dit gebeurt met instemming van de eigenaar. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan over gegaan worden tot aanwijzing zonder instemming van de eigenaar. Een mogelijke opstart van het project vraagt zorgvuldigheid en een goede voorbereiding. Het onderwerp wordt geagendeerd voor de volgende vergadering.
- De commissie vraagt aan de monumentencoach en gemeente wat de stand van zaken is ten aanzien van informatieverstopping aan monumenteneigenaren, zoals besproken in de vorige vergadering. De heer Haitink geeft aan dat hij enkele voorbeelden heeft van publicaties/brochures van andere gemeenten. De commissie adviseert om er geen uitvoerige juridische teksten van te maken. De heer Sleebe leest graag mee namens de monumenteneigenaren.

8. Terugkoppeling welstand+

De commissie vraagt zich af of in de naam 'Welstand+' voldoende duidelijk is dat de erfgoedcommissie hierin vertegenwoordigd is. Mevrouw Overbeek heeft de ervaring dat bij aanvragers nu niet altijd duidelijk is dat er sprake is van een gecombineerd advies van welstand- en erfgoedcommissie. De heer De Bert zal dit voorleggen aan de ambtelijk secretaris van welstand.

- *Bierstraat 10 Lochem:* Samen met RCE is een integraal advies geschreven. Een jaar geleden heeft een locatiebezoek plaatsgevonden. In de tussenliggende periode is 1 keer een aanvulling ontvangen, maar niet de gevraagde stukken. Intussen heeft de eigenaar zelf contact gezocht met de consultant van de RCE, welke heeft aangegeven dat de aanpassing akkoord is. Welstand en mevrouw Overbeek waren echter niet akkoord. In een gesprek met alle betrokken is oplossing gevonden waar alle partijen zich in kunnen vinden. Inmiddels heeft overleg plaatsgevonden met de RCE om het adviesproces in het vervolg te stroomlijnen.
- *Boedelhofweg 85 Eefde:* Zoals we ook hebben kunnen lezen in het verzoek van de eigenaar voor intrekking van de monumentenstatus is er nog geen overeenstemming bereikt over de wijze van herstel en verbouw van de schuur.
- *Sluis Eefde, Kapperallee Eefde:* Rijkswaterstaat is voornemens een kleine aanpassing aan de sluisdeuren van de oude sluis. In de deuren van de sluis zitten kleine niveleerschuiten. Deze

worden geopend middels een elektromotor per deur. In de nieuwe situatie worden de schuiven hydraulische centraal aangestuurd. De wijzigingen hebben betrekking op niet monumentale onderdelen en zijn akkoord.

- *De Cloese 1 Lochem:* Een op onderdelen gewijzigd plan voor de Cloese is besproken. Een ander type lift is voorgesteld. Hoewel een andere plek de voorkeur heeft is heeft de voorgestelde transparante uitvoering van de lift er voor gezorgd dat toch positief is geadviseerd op dit onderdeel. De dakkapellen zijn komen te vervallen. Het dakterras is ongewijzigd, dus op dit onderdeel blijft het advies negatief. De luiken zijn al een tijd geleden weggehaald. Er komen houten luiken terug. Waar de oorspronkelijke luiken zijn is niet bekend. Op tekening staan de luiken echter niet.

De commissie benadrukt dat de vergunningverlening in dit dossier zuiver moet zijn. Hoewel hier nog sprake is van een vooroverleg wil de commissie dat wel benadrukken. De ontvankelijkheidstoets is straks erg belangrijk. De aanvraag dient compleet te zijn. Het tekenwerk moet goed en compleet zijn en worden getoetst aan de werkelijke situatie.

- *De Heest 2 Lochem:* op een bestaand agrarisch erf binnen de rijks beschermde buitenplaats kunnen 2 nieuwe woningen worden gebouwd. Met uitzondering van een oude schuur (de oorspronkelijk oude boerderij) worden alle opstallen gesloopt. Voor één van de twee nieuwe woningen is een bouwplan ingediend. Afstemming met de RCE heeft plaatsgevonden, het plan vraagt nog aandacht.

9. **W.v.t.t.k.**

- De heer De Bert geeft een terugkoppeling op de Open Monumentendag (OMD) in Lochem. De OMD was in Lochem gecombineerd met de landstadfair en 150 jaar schouwburg. Door deze combinatie en het mooie weer was de opkomst behoorlijk goed.
- De Hietbrink vraagt namens de eigenaar van een boerderij in de kern van Epse of deze boerderij de status van gemeentelijk monument kan krijgen. De boerderij is zeker beeldbepalend voor Epse. De heer De Bert geeft aan dat de boerderij niet in het project herijking gemeentelijke monumentenlijst is meegenomen. Voordat het college een besluit kan nemen over mogelijke aanwijzing als gemeentelijk monument zal een waardestelling moeten worden opgesteld. De monumentencoach de heer Haitink zal een bezoek brengen aan de eigenaar van de boerderij.
- De heer Sleebe vraagt zich af tot wanneer zijn benoeming loopt. De heer De Bert zal dit voor alle commissieleden nakijken.
- De heer Pape geeft een terugkoppeling op de Nationale Archeologiedagen. Dit jaar werden de dagen voor de 5de maal georganiseerd. Inmiddels doen nagenoeg alle provincies mee. Een aantal archeologie vrijwilligers in de gemeente Lochem had een fietstocht rondom Gorssel georganiseerd. Rekening houdend met het weer was er een mooie opkomst. Wellicht is het een goed idee om in de komende Erfgoednieuws aandacht te besteden aan de werkgroep archeologie.

Datum volgende commissievergadering: Woensdag 18 december van 9:00 tot 11:00 uur.